

Informatīvais ziņojums

“Par 2018.gada 7.septembra Euro grupas un neformālajā 2018.gada 7. - 8.septembra Eiropas Savienības Ekonomisko un finanšu jautājumu padomes sanāksmē izskatāmajiem jautājumiem”

No š.g. 7. līdz 8.septembrim Vīnē, Austrijā notiks Euro grupas (t.sk. paplašinātais formāts) un neformālā Eiropas Savienības Ekonomisko un finanšu jautājumu padomes (ECOFIN) sanāksme.

Euro grupas laikā plānots pārrunāt aktuālākos ekonomikas un finanšu jautājumus, notiks diskusijas par sekojošiem jautājumiem: viedokļu apmaiņa ar Eiropas Parlamenta ECON komitejas vadītāju, tematiskā diskusija par izaugsmi un nodarbinātību – par produktivitātes pieauguma sekmēšanu un potenciālās izaugsmes nodrošināšanu, Portugāle – Pēc-programmas uzraudzība – 8.pārskats. Savukārt paplašinātajā Euro grupas sanāksmes laikā pārrunās Ekonomikas un monetārās savienības (EMU) padziļināšanu, vērtējot jūnija Eiropadomes sanāksmes rezultātus.

Izvērstāka informācija par Euro grupas laikā plānotajām viedokļu apmaiņām par sekojošiem jautājumiem:

Viedokļu apmaiņa ar Eiropas Parlamenta ECON komitejas vadītāju¹

Sanāksmes laikā tiek plānota viedokļu apmaiņa ar Eiropas Parlamenta ECON komitejas vadītāju par šobrīd aktuālajiem jautājumiem finanšu pakalpojumu un finanšu stabilitātes jomā Eiropā un to izaicinājumiem, kā arī Eiropas Parlamenta ambīcijām un iespējām likumdošanas priekšlikumu izskatīšanā, ņemot vērā esošā Eiropas Parlamenta un Eiropas Komisijas sasaukuma tuvojošās termiņa beigas. Šāda saruna ir nepieciešama arī, lai uzlabotu sadarbību starp Euro grupu un Eiropas Parlamentu, šādas viedokļu apmaiņas varētu notikt 2 reizes gadā.

Latvijas nostāja Euro grupā

Latvija pieņem zināšanai pausto informāciju.

Deklasificēts saskaņā ar FM 07.04.2020.vēstuli Nr.13.7-13/12/1794 (reģ. Nr.SAN-64)

¹ Uz informatīvā ziņojuma sagatavošanas brīdi nav zināmi precīzie temati/jautājumi, par ko plānota diskusija.

Tematiskā diskusija par izaugsmi un nodarbinātību – par produktivitātes pieauguma sekmēšanu un potenciālās izaugsmes nodrošināšanu

Sanāksmes laikā plānota tematiskā diskusija par produktivitātes pieauguma sekmēšanu un potenciālās izaugsmes nodrošināšanu.

2018.gada 25.maijā Eiropas Komisija ir publicējusi dokumentu par produktivitātes pieauguma sekmēšanu un potenciālās izaugsmes nodrošināšanu (*Allocative efficiency in labour and product markets*). Temats ir aktuāls saistībā ar rekomendāciju izpildi *euro* zonai attiecībā uz produktivitātes pieauguma sekmēšanu un potenciālās izaugsmes nodrošināšanu, turpinot sakārtot institucionālo un uzņēmējdarbības vidi. Analīze ir veikta par periodu no 2000. - 2014.gadam. Svarīgi ir saprast, kādas strukturālās reformas ir jāveic un jāstimulē.

Svarīgi uzmanību fokusēt barjerām, kas traucē efektīvi izmantot darbaspēku. Svarīgs rādītājs ir resursu pārdales izmaksas (*reallocation costs*) un saprast, kā izmaksas samazināt. Dalībvalstu kontekstā būtiski ir novērtēt cilvēkresursu finansējumu (*human capital endowment*) un institūciju kvalitāti. Eiropas Komisija ir veikusi aprēķinus un analīzi visām dalībvalstīm. Svarīgākās atziņas - lai nodrošinātu produktivitātes pieaugumu un nodrošinātu efektīvu darbaspēka izmantošanu, būtiski ir sakārtot juridisko bāzi/sistēmu un nodrošināt adekvātu maksātspējas sistēmu.

Latvijā tiek pētīta un analizēta gan izaugsmes, gan produktivitātes problemātika, savukārt Eiropas Komisija piedāvā jautājumu pētīt resursu pārdales izmaksu (*reallocation costs*) griezumā, kas līdz šim Latvijā nav ticis pielietots, vai arī pētījumu ir ļoti maz.

Latvijas nostāja Euro grupā

Latvija pieņem zināšanai pausto informāciju.

Latvija atbalsta Eiropas Komisijas iniciatīvu par tālākām diskusijām un analīzi par šo tēmu.

Portugāle – Pēc-programmas uzraudzība – 8.pārskats

Sanāksmē plānots izvērtēt 8.pēc-programmas uzraudzības misiju Portugālē, kas norisinājās laika posmā no 2018.gada 4.jūnija līdz 12.jūnijam.

Kopš 7.pēc-programmas uzraudzības misijas noslēgšanas 2017.gada decembrī, izaugsme ir nedaudz samazinājusies, saskaņā ar notikumiem citos ES tirgos. Portugāles īstermiņa ekonomiskā un finansiālā situācija joprojām ir lielā mērā labvēlīga, bet riski perspektīvai ir pieauguši neskaidrākas ārējās vides dēļ. Kopumā Portugāles ekonomikas korekcija notiek vienmērīgā tempā. Valsts

parādsaistības samazinās un fiskālā pozīcija uzlabojas. Tomēr parāda līmenis joprojām ir augsts un ir jā saglabā iesāktais pozitīvais reformu impulss. Zināms progress ir panākts arī strukturālajās reformās, jo īpaši finanšu nozarē, bet izaugsmi veicinošas reformas ir jāturpina, lai uzlabotu ekonomikas konverģences perspektīvas un noturību pret satricinājumiem.

Nākamā pēc-programmas uzraudzības misija plānota 2018.gada novembrī.

Latvijas nostāja Euro grupā

Latvija pieņem zināšanai pausto informāciju.

Izvērstāka informācija par paplašinātās Euro grupas laikā plānotajām viedokļu apmaiņām par sekojošiem jautājumiem:

Ekonomikas un monetārās savienības (EMU) padziļināšana, vērtējot jūnija Eiropadomes sanāksmes rezultātus

Sanāksmē paredzēts diskutēt par EMU padziļināšanas jautājumiem attiecībā uz nākamo mēnešu plāniem, ņemot vērā jūnija Eiropadomes sanāksmes rezultātus.

Šī gada jūnija Euro samita laikā panāktā vienošanās par banku paketi ļaus nodot abiem likumdevējiem paketi un pieņemt to līdz gada beigām, vienlaikus saglabājot vispārējo līdzsvaru. Vienlaicīgi, ievērojot visus 2016.gada ceļveža elementus pienācīgajā secībā, būtu jā sākas darbam pie ceļveža politisko sarunu sākšanai par Eiropas noguldījumu apdrošināšanas sistēmu.

Euro samita laikā dalībvalstis vienojās, ka Eiropas Stabilitātes mehānisms (ESM) nodrošinās kopīgo atbalsta mehānismu vienotajam noregulējuma fondam (SRF), paredzot, ka Euro grupa līdz 2018.gada decembrim sagatavos kopīgā atbalsta mehānisma ietvara nosacījumus un vienosies par darbības nosacījumiem attiecībā uz ESM turpmāko attīstību.

Euro samita laikā Euro grupai tika dots uzdevums apspriest Euro grupas prezidenta vēstulē Padomes prezidentam minētos jautājumus, paredzot, ka pie diskusijas par EMU padziļināšanas jautājumiem Euro samits atgriezīsies šī gada decembrī.

Latvijas nostāja Euro grupā

Latvija pieņem zināšanai pausto informāciju.

Informācija par neformālās ECOFIN sanāksmes plānotajiem jautājumiem.

Neformālo ECOFIN sanāksmi plānots strukturēt šādi: pirmo dienu iesākot ar darba pusdienu diskusijām par Eiropas Investīciju banku (EIB), vērtējot sasniegumus un nākotnes izaicinājumus, turpinot ar pirmo darba sesiju, diskutējot par finanšu stabilitātes ietekmi, palielinot procentu likmes, kā arī pievēršoties diskusijai saistībā ar ekonomikas potenciālu un kripto aktīvu risku. Savukārt otro dienu turpinot ar otrās darba sesijas diskusijām par Daudzgaļu finanšu shēmas (MFF) 2021 – 2027 aspektiem Ekonomikas un monetārās savienības (EMU) padziļināšanas kontekstā. Savukārt noslēdzošajā trešajā darba sesijā vērtējot digitālās ekonomikas taisnīgo nodokļu sistēmu.

Darba pusdienas

Eiropas Investīciju banka (EIB): sasniegumi un nākotnes izaicinājumi - diskusija

Darba pusdienu laikā tiek plānotas diskusijas, kurās dalībvalstu ministri tiks aicināti apmainīties viedokļiem par EIB sasniegumiem un nākotnes izaicinājumiem.

EIB Direktoru valde š.g. vasarā apsprieda plašu tematu klāstu un apstiprināja aktivitāšu kopumu, kurā iekļauta arī EIB apmaksātā kapitāla aizstāšana, tuvākajā laikā īstenojamie pārvaldības jautājumi un finansēšanas operāciju apjoma elementi, ievērojot EIB Pilnvarnieku valdes apstiprinājumu. Ar to EIB akcionāri apliecina savas ciešās saistības pret EIB un nodrošina tās nozīmību arī nākotnē.

Viens no apspriežamajiem jautājumiem ir EIB pievienotā finanšu vērtība un iespējas to palielināt. Pievienotā finanšu vērtība ir atkarīga no nosacījumiem, kas regulē piekļuvi finansēm: finanšu sektora dziļums, finanšu instrumentu pieejamība, tirgus procentu likmes, aizdevēju attieksme pret risku, uzņēmējdarbības vide utt. Šie faktori ir mainīgi gan nozarēm, gan valstīm vai reģioniem. Ministri diskutēs par iespējām EIB veidot potenciālo projektu kopumu ar lielāku pievienoto finanšu vērtību.

Vēl viens no apspriežamajiem jautājumiem ir EIB uzraudzības ietvars un iespējas to paplašināt. EIB netiek ārēji uzraudzīta. Revīzijas komiteja katru gadu pārbauda, vai Bankas darbība atbilst labākajai banku praksei. Lai uzlabotu uzraudzības kompetenci un stiprinātu EIB piemērojamo uzraudzības sistēmu, ņemot vērā EIB grupas īpatnības, tās lielumu un pieaugošo aktivitāšu kompleksumu, dažas

dalībvalstis aicina ārējās uzraudzības ietvarā paredzēt ievērojamu Vienotā uzraudzības mehānisma lomu.

Latvijas nostāja neformālajā ECOFIN padomē

Latvijai ir svarīgi, lai EIB pievienotā finanšu vērtība, kas salīdzinājumā ar alternatīvām tiek sniegta uzņēmējam, tiktu demonstrēta. Mēs mudinām EIB vairāk izcelt savas priekšrocības šajā jomā.

EIB ir aktīvi jāizmanto jau izveidotās veiksmīgās sadarbības formas ar Nacionālajām attīstības finanšu institūcijām. Šis noteikti ir valstu stratēģijas vektors EIB potenciālo projektu attīstībā.

Latvija uzskata, ka EIB aktivitāšu precikliskā loma ir svarīga, bet, tiecoties attīstīt šo elementu, tā būtu jāsabalansē ar Bankas finansējuma ļoti ilga termiņa kvalitātēm.

Latvijai ir svarīgi, lai EIB grupas kapitāla produktu biznesa priekšrocības būtu pieejamas uzņēmējiem, tomēr ir jāatrod pareizais līdzsvars ar kreditēšanas darījumu apjomiem.

Mēs redzam, ka EIB pastiprinātās uzraudzības vidē ir jāpiešķir zināma loma Vienotajam uzraudzības mehānismam (SSM) kopā ar *ne-euro* zonas uzraudzības ekspertiem.

EIB pārvaldības jautājumi ir svarīgi Latvijai, un mums būtu jāatgriežas pie šīs diskusijas, ja būs nepieciešams EIB valdes politiskais atbalsts.

Pirmā darba sesija

Finanšu stabilitātes ietekme, palielinot procentu likmes - diskusija

Plānotas diskusijas par finanšu stabilitātes ietekmi, palielinot procentu likmes.

Pēdējo gadu laikā *euro* zonas ekonomika ir pakāpeniski nostiprinājusies. Nodarbinātība ir pārsniegusi iepriekšējo maksimumu, bezdarbs ir samazinājies. Vienlaikus regulējuma reformas ir ievērojami nostiprinājušas Eiropas banku un apdrošināšanas nozares elastīgumu. Eiropa ir arī ieviesusi makrouzraudzības pieeju, kas tiek arvien vairāk izmantota. Tas viss ir radījis cerības, ka arī procentu likmes varētu drīz palielināties. Ar šo *euro* zonas tautsaimniecības stiprināšanu, ko papildina vispārējās inflācijas pieaugums, ECB ir paudusi savu nodomu normalizēt savu politiku.

Austrijas Prezidentūra ierosina šādus diskusiju jautājumus, kas tiks apspriesti: Vai dalībvalstis piekrīt, ka procentu likmju normalizēšana pati par sevi neradīs

problēmas finanšu nozarei un, ka regulējuma rīkus var uzskatīt par atbilstošiem? Kur dalībvalstis saredz īpašus ievainojamības caurumus un kā tos būtu jārisina?

Latvijas nostāja neformālajā ECOFIN padomē

Latvija pieņem zināšanai neformālo viedokļu apmaiņu.

Latvija ir neitrāla attiecībā uz procentu likmju palielināšanu. Procentu likmju palielināšana varētu atstāt nelielu ietekmi uz finanšu stabilitāti.

Latvija uzskata, ka procentu likmju paaugstināšana patlaban maz apdraud finanšu stabilitāti. Pie tam, ECB retorika norāda uz pakāpenisku procentu likmju palielināšanu, novērojot ekonomisko procesu attīstību, turklāt arī citas vadošās pasaules ekonomikas jau ir sākušas pakāpenisku procentu likmes palielināšanu. Neto aktīvu iegādes izbeigšana ECB aktīvu pirkšanas programmas ietvaros pati par sevi nevar radīt draudus finanšu stabilitātei. Politikas normalizācija kopumā, ieskaitot politikas likmju pakāpenisku paaugstināšanu, būs stabilizējoša ietekme uz banku sistēmu, jo tā varētu mazināt banku vēlmi uzņemties augstākus riskus, kā arī tā uzlabos neto procentu likmju ienākumus. Procentu likmju atrašanās ilgstošāku laiku pārāk zemā līmenī ekonomikas izaugsmes posmā, var apdraudēt finanšu sistēmas stabilitāti un būt priekšnosacījums ekonomikas pārkaršanai. Tomēr, veicot politikas normalizāciju, monetārās politikas veidotājiem vajadzētu pievērst uzmanību arī parādnieku kredībspējai, lai nenotiktu tās ievērojama pasliktināšanās, kas var negatīvi ietekmēt ekonomiku.

Ekonomikas potenciāls un *kripto* aktīvu risks - diskusija

Plānotas diskusijas, kurās dalībvalstu ministri tiks aicināti apmainīties viedokļiem par *kripto* aktīvu iespējām un izaicinājumiem, un to esošajām tehnoloģijām.

Šobrīd pasaulē ir vairāk nekā 1600 virtuālo valūtu (*kripto* aktīvu), no kurām liela daļa, atšķirībā no *Bitcoin* sākotnējā mērķa – kļūt par pamatu alternatīvai finanšu sistēmai, attīstītas kā augsta riska spekulāciju objekts bieži vien bez jebkāda ekonomiska pamatojuma.

Virtuālās valūtas valsts pārvaldes iestāžu uzmanības fokusā nostiprinājās 2013.gada beigās – 2014.gada sākumā, kad strauju popularitāti visā pasaulē guvusi virtuālā valūta *Bitcoin* kļuva par daudzu neviennozīmīgu situāciju un diskusiju objektu.

Ņemot vērā, ka dalībvalstu iestāžu mandātā nav nepārprotami minēta virtuālo valūta uzraudzība, regulēšana un citas aktivitātes, katra dalībvalsts pati novērtē tās pārraudzībā esošos ar virtuālajām valūtām saistītos aspektus un resursus, kas izdalāmi šīs jaunās jomas un no tās izrietošo risku analīzei.

Virtuālo valūtu joma šobrīd attīstās ļoti strauji, kas veido nepieciešamību valsts pārvaldes iestādēm veltīt šai jomai aizvien vairāk resursu. Atsevišķie virtuālo valūtu jomas aspekti un jautājumi ir cieši saistīti ar citiem, kas ir jau citu iestāžu kompetencē, juridiski un tehnoloģiski specifiski, kas prasa arī nepārtrauktu kompetences attīstību un iestāžu savstarpējās sadarbības attīstību. Attiecībā uz kompetences attīstību svarīgi sekmēt kompetences veidošanas priekšnoteikumus augstākās izglītības un pētniecības iestādēs. Paredzams, ka virtuālo valūtu joma turpinās strauji attīstīties un jau šobrīd tā ir apjomīga, daudzslāņaina joma, kurā šobrīd trūkst iestāžu koordinētā rīcība, pietiekamas zināšanas vai, iespējams, atsevišķa atbilstoši profilētā iestāde, lai padarītu jomas uzraudzību un regulēšanu efektīvāku atbilstoši situācijām kādās virtuālā valūta tiek izmantota, proti, maksājumi, ieguldījumi, maiņas darījumi vai ienākumi no peļņas utt.

Svarīgi, ka šajā kontekstā izvirzītie jautājumi attiecas uz patērētāju un ieguldītāju aizsardzību, tirgus integritāti, nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un terorisma finansēšanu, nodokļu nemaksāšanu, datu aizsardzību un kiberdrošību. Citi iemesli, kas rada bažas, ir pārredzamības trūkums attiecībā uz uzņēmumiem, kas izmanto virtuālo valūtu, kā arī to iestāžu trūkums, par kuriem lietotāji vai regulatori varētu būt atbildīgi pārkāpumu gadījumā.

Kā jau minēts iepriekš, *kripto* aktīvi attiecas uz virkni dažādām regulējuma jomām: galvenā problēma ir saistīta ar naudas atmazgāšanu, terorisma finansēšanu un nodokļu nemaksāšanu. Citi jautājumi attiecas uz regulējuma klasifikāciju un trūkst pārredzamības attiecībā uz emitentu identitāti vai uzņēmumu pamatdarbības plāniem, kas izmanto *kripto* aktīvus. Informācijas un komunikāciju tehnoloģiju riski jau ir svarīgs jautājums daudzās finanšu pakalpojumu jomās. Skaidrības trūkums attiecībā uz datu aizsardzības jautājumiem. Visbeidzot, ir rūpīgi jāuzrauga iespējamie riski finanšu stabilitātei.

Austrijas Prezidentūra ierosina šādus diskusiju jautājumus, kas tiks apspriesti: Vai dalībvalstis uzskata, ka pastāv trūkumi ES tiesiskajā regulējumā attiecībā uz iespējamo risku, ko rada *kripto* aktīvi, pienācīgu novēršanu? Kādi specifiski nosacījumi varētu būt nepieciešami, lai pilnībā izmantotu *kripto* aktīvu potenciālu, it īpaši rīkojoties tā, lai tas paaugstinātu uzņēmumiem ieņēmumus? Dalībvalstīm tiek lūgts dalīties savās idejās un pieredzē attiecībā uz *kripto* aktīvu potenciālu un riskiem, kā arī attiecīgi pieņemtajām vai sagatavotajām valsts regulatīvajām iniciatīvām.

Latvijas nostāja neformālajā ECOFIN padomē

Latvija pieņem zināšanai neformālo viedokļu apmaiņu.

Latvija atbalsta, ka regulējumā vajadzētu stiprināt patērētāju un investoru aizsardzību, finanšu tirgus integritāti un finanšu stabilitāti, no vienas puses, un pilnīgi izmantot blokķēdes tehnoloģijas sniegtās iespējas, no otras puses.

Latvija uzskata, ka būs nepieciešama turpmāka analīze, lai izprastu riskus, kurus šī dinamiskā nozare var radīt, un izmantot iespējas, ko sniedz jaunā tehnoloģija, lai uzlabotu centienus novērst nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un terorisma finansēšanu. *Kripto* aktīvu izmantošana un to pamatā esošā blokķēdes tehnoloģija nodrošina inovatīvas iespējas. Ir jāpārbauda un jāpilnveido spēkā esošie tiesību akti, lai pienācīgi ņemtu vērā šo jauno fenomenu. Ņemot vērā risku klāstu, kas saistīts ar virtuālo valūtu izmantošanu, to popularizēšanu un plašu izmantošanu Latvijas iedzīvotāju vidū (patērētājiem, kuri nav profesionāli ieguldītāji) nevar atbalstīt, līdz nav ieviests atbilstošs regulējums. Pateicoties tam, ka tehnoloģija ļauj optimizēt daudzus procesus, jo īpaši finanšu jomā, tai ir liels potenciāls attīstīties nākotnē.

Otrā darba sesija

Daudzgažu finanšu shēma (MFF) 2021 – 2027: Ekonomikas un monetārās savienības (EMU) padziļināšana – diskusija

Sanāksmē plānotās diskusijas būs saistītas ar Daudzgažu finanšu shēmas (MFF) 2021 – 2027 aspektiem, vērtējot to Ekonomikas un monetārās savienības (EMU) padziļināšanas kontekstā. Diskusijas tiks balstītas uz Prezidentūras dokumentu, kura mērķis ir ievirzīt diskusijas starp ministriem par jautājumiem, kas saistīti ar:

- a) ES finansējumu investīcijām (*InvestEU*) - Ir paredzams, ka ES garantija 38 000 000 000 EUR apmērā Savienības līmenī piesaistīs papildu ieguldījumus visā Savienībā vairāk nekā 650 000 000 000 EUR apmērā, un tā būtu orientējoši jāsadala starp politikas sadaļām;
- b) Strukturālo reformu stiprināšanu un makroekonomisko stabilizāciju.

Vērtējot šos abus jautājumus sīkāk, tiek norādīts sekojošais:

- a) ES finansējums investīcijām (*InvestEU*)

Programmas *InvestEU* kā politikas instrumenta vispārējais mērķis ir atbalstīt ES politikas mērķus, piesaistot valsts un privātā sektora ieguldījumus ES, tādējādi novēršot tirgus nepilnības un ieguldījumu nepietiekamību, kas kavē ES mērķu sasniegšanu attiecībā uz ilgtspējību, konkurētspēju un iekļaujošu izaugsmi.

Ar programmas *InvestEU* izveidi tiek nodrošināts vienots ES ieguldījumu atbalsta mehānisms attiecībā uz iekšējām darbībām ES daudzgažu finanšu shēmas 2021.–2027.gadam ietvaros. Tā ir balstīta uz Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (EFSI)

un pašreizējo iekšējās politikas finanšu instrumentu pieredzi un to veidos četri elementi:

- i) fonds *InvestEU*, kas sniegs ES garantiju 38 000 000 000 EUR, un nodrošinājums, kurš tiek piedāvāts 40 % apjomā, proti, 15 200 000 000 EUR;
- ii) *InvestEU* konsultāciju centrs, kas sniegs īpaši ar projektu izstrādi saistītu tehnisko palīdzību;
- iii) *InvestEU* portāls, kas nodrošinās viegli pieejamu datu bāzi tādu projektu veicināšanai, kuri meklē finansējumu;
- iv) finansējuma apvienošanas darbības. *InvestEU* konsultāciju centram, *InvestEU* portālam un papildu pasākumiem ierosinātais finansējums ir 525 000 000 EUR;

Fonds *InvestEU* piesaistīs privātos ieguldījumus uz pieprasījumu balstītā veidā. Tas jo īpaši veicinās inovāciju, digitalizāciju un ilgtspējīgu ieguldījumu infrastruktūrā, taču ņems vērā arī sociālās jomas un MVU vajadzības. Svarīga būs piekļuve arī mazākiem un vietēja mēroga projektiem.

Fondu *InvestEU* veido ES budžeta garantija, ar kuru tiks nodrošināti īstenošanas partneru piedāvātie finanšu produkti. Tas ir vērsts uz ES pievienotās vērtības projektiem un veicina saskaņotu pieeju ES politikas mērķu finansēšanai.

Priekšlikums paredz *InvestEU* programmas uzsākšanu no 2021.gada 1.janvāra.

Ministriem diskusijas ir paredzētas jautājumos par *InvestEU* finanšu līdzekļu apvienošanu ar Strukturālajiem un Kohēzijas fondiem, paplašinātu piekļuvi ES garantijai, *InvestEU* pārvaldības jautājumiem un ES garantijas mandāta izpildes atbildību.

- b) Strukturālo reformu stiprināšana un makroekonomiskā stabilizācija.

Reformu atbalsta programma

Prezidentūras dokumentā tiek atzīts, ka pēdējās ekonomikas un finanšu krīzes liek secināt, cik svarīgi panākt lielāku konvergenci attiecībā uz noturīgām ekonomikas struktūrām. Administratīvo spēju trūkumi, institucionālie kvalitātes un pamatnosacījumi bieži vien ir galvenie šķēršļi ekonomiskajam, sociālajam un teritoriālajam progresam. Neraugoties uz progresu, kas panākts, īstenojot Eiropas semestra procesu, regulāro dialogu *Euro* grupā un citiem stimuliem, lai veicinātu strukturālās reformas dalībvalstīs, tostarp Stabilitātes un izaugsmes pakta elastības instrumentu, reformu īstenošanas temps ir palēninājies.

Reformu atbalsta programmas priekšlikumā paredzēts kopējais budžets EUR 25 miljardu apmērā, lai sniegtu finansiālu un tehnisku atbalstu prioritārajām reformām valstu līmenī. Tā sastāv no trim instrumentiem:

- Reformu īstenošanas instruments (līdz EUR 22 miljardiem tekošajās cenās), kas sniegs finansiālu atbalstu visās dalībvalstīs attiecībā uz galvenajām reformām, kas noteiktas Eiropas semestra kontekstā.
- konverģences mehānisms (līdz EUR 2,16 miljardiem tekošajās cenās), lai sniegtu īpašu atbalstu (gan tehnisku, gan finansiālu) dalībvalstīm, kuras cenšas ieviest *euro*. Šis atbalsts neatbilst kritērijiem, kas ieviesti attiecībā uz pievienošanu *euro* zonai, bet atvieglos praktisko sagatavošanu un konverģenci, pamatojoties uz konkrētu saistību un partnerības procesu.
- īpašs tehniskā atbalsta instruments dalībvalstīm (līdz EUR 840 miljoniem tekošajās cenās) pēc to pieprasījuma, par reformu izstrādi un īstenošanu. Tas balstās uz strukturālo reformu atbalsta dienesta pieredzi, kas nesen tika paplašināta Austrijas prezidentūras laikā līdz EUR 222,8 miljoniem laikposmam no 2017. līdz 2020.gadam.

Eiropas Investīciju stabilizācijas funkcijas izveide

Iepriekšējo recesiju laikā valsts ieguldījumi bieži tika samazināti dalībvalstīs ar negatīvu makroekonomisko ietekmi īstermiņā un vidējā termiņā. Lai saglabātu ieguldījumus ciklā un atbalstītu potenciālo izaugsmi, dalībvalstīm un *euro* zonai ir jārada iespēja valstu stabilizatoriem strādāt, bet arī papildināt tos ar Eiropas stabilizācijas spēju, lai mazinātu lielo satricinājumu ietekmi. Līdz šim ES budžetam ir ierobežota pretcikliska ietekme uz izdevumu pusi, un šis efekts netiek sniegts automātiski (pamatojoties uz rādītāju). Eiropas Komisija ierosina arī paplašināt aizdevumus (ES budžeta rezerves robežās), lai saglabātu valsts ieguldījumus valstīs, ko skāris ārkārtējs (asimetrisks) makroekonomiskais satricinājums. Eiropas Komisija ir nākusi klajā ar priekšlikumu Eiropas mēroga Investīciju stabilizācijas funkciju veidot kā īstermiņa aizdevums (EUR 30 miljrd. EUR apmērā ārpus ES daudzgadu budžeta griestiem) ar nelielu granta elementu procentu likmju subsidēšanai ES dalībvalstīm, kuras nonāk grūtībās ārēju apstākļu dēļ.

Latvijas nostāja neformālajā ECOFIN padomē

Latvija atbalsta plānotās diskusijas par Daudzgadu finanšu shēmas (MFF) 2021 – 2027 aspektiem, vērtējot to Ekonomikas un monetārās savienības (EMU) padziļināšanas kontekstā.

a) Attiecībā uz InvestEU

Latvijai ir svarīgi, lai jaunais *InvestEU* fonds tiktu veidots ar tā pastiprinātu darbību ES dalībvalstīs ar lielākajām tirgus nepilnībām un lielāko investīciju nepietiekamību.

Latvijai ir būtiski, lai ES finanšu instrumentu konsolidācija nenotiktu tikai ES līmenī, un, lai piedāvātā *InvestEU* pārvaldības struktūra, ar vairākpakāpju projektu izvērtēšanas pieeju, dalībvalstīm un to Nacionālajām attīstības finanšu institūcijām neradītu administratīvo sarežģītību un izdevumu pieaugumu.

Lai gan ir atzīstama zināma sinerģija, apvienojot Strukturālo un Kohēzijas fondu līdzekļus ar EFSI līdzīgiem instrumentiem, struktūrfondu un Kohēzijas fondu lomu nevajag aizstāt ar tirgus virzītiem instrumentiem, jo Struktūrfondi un Kohēzijas fondi veicina konvergenci, savukārt EFSI līdzīgie instrumenti mazina tirgus nepilnības.

Latvija vēlas redzēt izteiktu EIB, kā ES bankas lomu ES stratēģisko investīciju realizācijā, un Latvijai ir tikpat svarīgi, lai jaunā *InvestEU* investīciju fonda darbībā kā līdzvērtīgi partneri tiktu iesaistītas ES dalībvalstu nacionālās attīstības bankas, ar īpašām kompetencēm, zināšanām un pieredzi par vietējo tirgu.

Veidojot ietvaru ES dalībvalstu nacionālo attīstības banku iesaistei *InvestEU* darbībā, ir nepieciešams, lai laicīgi tiktu darīti zināmi visi nosacījumi šādai iesaistei, kā arī Eiropas Komisijai un EIB būtu proaktīvi jāsniedz atbalsts nacionālajām attīstības bankām, lai šos nosacījumus izpildītu līdz *InvestEU* fonda darbības sākumam.

Latvijai ir būtiski, lai tiktu nodrošinātas pēc iespējas vairāk *InvestEU Assistance* konsultāciju aktivitātes un vietējo zināšanu iesaiste konsultāciju pakalpojumos, kā arī tiktu nodrošināta *InvestEU* fonda atpazīstamība.

Veidojot *InvestEU* pārvaldības struktūru ir jāņem vērā investīciju piesaistei jau izveidotās veiksmīgās nacionālo attīstības banku sadarbības formas ar EIB. Ir nepieciešams rast pārliecību par veiksmīgas *InvestEU* pārvaldības prakses nodrošināšanu.

Latvijai ir svarīgi, lai ES garantijas mandāta izpildes atlīdzība būtu viens no *InvestEU* ieviešanas partnerim nepieciešamajiem stimuliem, lai raiti un efektīvi sasniegtu *InvestEU* darbības mērķus.

b) Attiecībā uz strukturālo reformu stiprināšanu un makroekonomisko stabilizāciju²

Par Reformu atbalsta programmu.

Latvija kopumā atbalsta reformas un stimulus to īstenošanai, tomēr piedāvātais Reformu īstenošanas instrumenta sadalījums pa valstīm ir netaisnīgs un nepalīdz sasniegt konverģences mērķus un var radīt vēl lielākas dzīves līmeņa atšķirības.

² Saskaņā ar 2017.gada 5.decembra Ministru kabineta sēdē apstiprināto pozīciju Nr.1 "Par Ekonomikas un monetārās sa vienības padziļināšanas aspektiem – diskusija paplašinātajā Euro grupā un Euro Samitā.", 2018.gada 13.marta Ministru kabineta sēdē apstiprināto pozīciju Nr.2 "Par Ekonomikas un monetārās sa vienības padziļināšanas aspektiem – diskusija Euro grupā un Euro Samitā", 2018.gada 19.jūnija Ministru kabineta sēdē apstiprināto pozīciju Nr.3 "Par Ekonomikas un monetārās sa vienības padziļināšanas aspektiem – diskusija Euro grupā un Euro Samitā".

Papildus jāņem vērā, ka jaunā budžeta līnija Reformu atbalsta programmai ir paredzēta budžeta kategorijā “Kohēzija un vērtības”, kas pēc būtības samazina finansējumu ekonomiskai, sociālai un teritoriālai Kohēzijai, un ekonomiskā konverģence un strukturālās reformas ir savstarpēji papildinošas, bet tās savā starpā nav aizvietošanas. Ekonomiskai konverģencei ir un tai ir jāpaliek prioritātei ES budžetā, tāpēc ir nepieciešams detalizēti izvērtēt ieguvumus no finansējuma novirzīšanas specifiskai reformu programmai, vai tomēr šo finansējumu izmatot Kohēzijas politikas ietvaros. Kohēzijas politikas ietvars nodrošina lielāku dalībvalstu atbildību par reformu īstenošanas procesu, nekā to spēs jauns centralizēti ieviests ES budžeta instruments.

Par Eiropas Investīciju stabilizācijas funkciju.

Latvija kopumā konceptuāli atbalsta Eiropas Investīciju stabilizācijas funkcijas izveidi.

Valstīm, kam vairāk nav savas valūtas un līdz ar to arī attiecīgie monetārās politikas instrumenti (t.sk. Latvija) nav pieejami, tad makroekonomiskā stabilizācija un strukturālo reformu stiprināšana ir komplicētāka, jo tās ir atkarīgas no kopējās *euro* zonas valstu noteiktās politikas dotajā jomā. Tāpēc Stabilizācijas instrumentu pieejamība un dažādība būtu nepieciešama. Vienlaikus uzskatām, ka *euro* zonas pamatizaicinājumi ir strukturāla rakstura, tādēļ centralizēta instrumenta izveidošanas vietā nacionālā līmenī būtu efektīvi jāievieš strukturālās reformas un jāizmanto esošie instrumenti.

Vienlaikus ir nepieciešams izprast šī instrumenta priekšrocības, jo pastāv bažas par to, vai paredzētais finansējums un pārējo elementu ieviešanas finansējuma apjoms būs pietiekams investīciju apjoma stabilizēšanai vairākām dalībvalstīm, lai arī Eiropas Komisija norāda, ka būtu pietiekams ņemot vērā iepriekšējās krīzes un simulācijas rezultātus. Jāņem vērā, ka ieviešot Eiropas Investīciju stabilizācijas funkciju aizdevumi palielinās dalībvalstu parādu un investīcijas palielinās deficītu.

Eiropas investīciju stabilizācijas funkcija ir izveidota, lai papildinātu esošos instrumentus, kas palīdz *euro* zonas dalībvalstīm saglabāt valsts ieguldījumu līmeni lielu asimetrisko satricinājumu gadījumā, tādējādi veicinot ekonomisko atveseļošanos un saglabātu stabilitāti.

Krīzes gadījumā dalībvalsts var zaudēt piekļuvi finanšu tirgiem un pieprasīt finansiālu palīdzību no Eiropas stabilitātes mehānisma (*European Stability Mechanism*) vai Maksājumu bilances programmas (*Balance of Payments programme*). Šīs finansiālās palīdzības sniegšanā pastāv iztrūkums, jo asimetrisks šoks var iestāties arī tad, kad dalībvalsts nezaudē piekļuvi finanšu tirgiem. Tādējādi, tiek plānots, ka Eiropas investīciju stabilizācijas funkcija aizpildītu šo iztrūkumu, piedāvājot risināt nelielus makroekonomiskus satricinājumus, mazinot to ietekmi un izplatīšanās efektu (*spillover effects*). Tomēr vēršam uzmanību, ka ir

jāizvērtē vai Eiropas investīciju stabilizācijas funkcijas piedāvātā finanšu palīdzība nedubultosies ar Eiropas stabilizācijas mehānisma funkcijām.

Trešā darba sesija

Digitālās ekonomikas taisnīgā nodokļu sistēma - diskusija

Ministri tiks aicināti apmainīties ar viedokļiem par digitālās ekonomikas taisnīgu aplikšanu ar nodokļiem par diskusijas pamatu ņemot Austrijas Prezidentūras izsūtīto darba dokumentu.

Eiropas Komisija 2018.gada 21.martā publicēja priekšlikumu pakotni, kas ietvēra priekšlikumu Padomes direktīvai, ar ko paredz noteikumus par uzņēmumu nodokļa uzlikšanu nozīmīgas digitālas klātbūtnes gadījumā (NDK Direktīva); Priekšlikumu Padomes direktīvai par digitālo pakalpojumu nodokļa kopējo sistēmu attiecībā uz ieņēmumiem, ko rada konkrētu digitālo pakalpojumu sniegšana (DPN Direktīva); Komisijas rekomendācijas par uzņēmumu nodokļa uzlikšanu nozīmīgas digitālas klātbūtnes gadījumā; kā arī Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei - laiks izveidot modernu, taisnīgu un efektīvu nodokļu standartu digitālajai ekonomikai.

Paralēli diskusijām ES līmenī, arī OECD līmenī notiek aktīvs darbs, ar mērķi rast globālu risinājumu digitālās ekonomikas aplikšanai ar nodokļiem. Zināms progress šajā jomā ir OECD Starpziņojums par nodokļu uzlikšanu digitālajai ekonomikai, kas tika prezentēts G20 valstu sanāksmē Buenosairesā š.g.19-20.martā.

Pašreiz Padomē notiek tehnisks darbs pie abiem Eiropas Komisijas direktīvu priekšlikumiem, kur lielākā uzmanība tiek veltīta pagaidu risinājumam - DPN Direktīvas priekšlikums, par kuru dalībvalstu viedokļi būtiski atšķiras. Arī OECD līmenī valstis līdz šim ir paidušas atšķirīgus viedokļus, t.sk. arī skeptiskus, tomēr valstis ir gatavas globāli sadarboties un cer, ka līdz 2020.gadam tiks panākta vienošanās par saskaņotu globālu risinājumu un izmaiņām starptautiskajos nodokļu noteikumos.

Padomes jūlija Augsta līmeņa darba grupā par nodokļu jautājumiem izskanēja viedokļi, ka ir nepieciešams tuvināt ministru viedokļus, lai tuvākajā laikā būtu iespējams panākt vienošanos, it sevišķi par DPN Direktīvas priekšlikumu. Arī Austrijas prezidentūra minētās DPN Direktīvas pieņemšanu ir atzinusi par vienu no galvenajām prioritātēm.

Austrijas prezidentūras darba dokumentā tiek aprakstīts DPN Direktīvas tvērumsgan definīcijas, kas veido ar nodokli aplikamos digitālos pakalpojumus (ko aplikēt ar nodokli), gan arī nodokļu maksātājus (kam tiek piemērots nodoklis). Darba

dokumentā tiek minēts, ka Direktīvas priekšlikumā tiek piedāvāts ar nodokli aplikt digitālos pakalpojumus, kuros lietotāju līdzdalība digitālajā darbībā ir būtisks ieguldījums šo darbību veicošajam uzņēmumam un ļauj šim uzņēmumam gūt ieņēmumus no šīs darbības. Pašreiz tiek piedāvāts ar nodokli aplikt ieņēmumus, ko rada mērķtiecīgas reklāmas izvietošana digitālajā saskarnē (*digital interface*), starpniecības pakalpojumi (ļauj lietotājiem atrast citus lietotājus un sazināties ar tiem un kas var atvieglot pakārtoto preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu tieši starp lietotājiem) un datu par lietotājiem, kas iegūti no darbībām digitālajā saskarnē, pārdošana trešajām pusēm. Padomes darba grupās valstu viedokļi par ar nodokli apliekamajiem pakalpojumiem atšķiras, tāpēc darba dokumentā izskaidrots, kas ir galvenie kritēriji, kāpēc tieši šie pakalpojumi ir ietverti ar nodokli apliekamos digitālajos pakalpojumos. Lai veicinātu diskusijas par turpmāko darbu, Austrijas prezidentūra ir noformulējusi četrus jautājumus, ar kuru palīdzību vēlas noskaidrot - vai dalībvalstis ir gatavas strādāt tehniskajā līmenī, lai uzlabotu Direktīvas juridisko tekstu un panāktu vienošanos līdz 2018.gada beigām. Tāpat prezidentūra vēlas noskaidrot, vai saglabāt trīs minētos ar nodokli apliekamos pakalpojumus Direktīvas tvērumā vai arī dalībvalstis atbalsta citu tvērumu un, vai tehniskajā līmenī būtu jāizstrādā vienota ES pozīcija.

Latvijas viedoklis neformālajā ECOFIN padomē

Latvija uzskata, ka nodokļu risinājumam attiecībā uz digitālo ekonomiku ir jābūt maksimāli globālam, tāpēc pilnībā atbalsta darba turpināšanu OECD līmenī.

Latvija vēlas, lai ES darbs tiktu maksimāli koordinēts ar darbu OECD līmenī, ar mērķi panākt globālu risinājumu. **Vienlaikus**, kamēr norit darbs pie globāla risinājuma meklēšanas, **Latvija neiebilst** pret paralēlām diskusijām par pagaidu risinājumu ES līmenī, ja tiek izvērtēti visi potenciālie riski, kas saistīti ar reģionāliem, nevis globāliem risinājumiem.

Latvijai ir svarīgi, lai pagaidu risinājums (DPN Direktīva) nebūtu konfliktā ar starptautiskajiem nodokļu noteikumiem, kā piemēram, nodokļu dubultās uzlikšanas noteikumiem. Turklāt, pagaidu risinājuma administrēšanas izmaksām jābūt samērojāmām ar potenciālajiem ieņēmumiem, kā arī jāietver tā darbības izbeigšanas nosacījumi. Atbalstām DPN priekšlikumam pievienot turpināmības klauzulu (*sunset clause*).

Latvijas delegācija

Delegācijas vadītāji: **Dana Reizniece-Ozola**, finanšu ministre (7.septembrī)
Baiba Bāne, valsts sekretāre (7.-8.septembrī)
Juris Kravalis, Latvijas Bankas Starptautisko attiecību un komunikācijas pārvaldes vadītājs

Delegācijas dalībnieki: **Arno Pjatkins**, finanšu ministres padomnieks
Līga Kļaviņa, valsts sekretāres vietniece finanšu politikas jautājumos (dalība arī *Euro* grupā)
Ilmārs Šņucins, valsts sekretāres vietnieks nodokļu, muitas un grāmatvedības jautājumos
Agnese Timofejeva, Finanšu ministrijas Fiskālās politikas departamenta direktora vietniece, Ekonomisko un finanšu lietu nodaļas LR Pastāvīgajā pārstāvniecībā ES vadītāja

Finanšu ministre

D.Reizniece-Ozola

Sterinoviča
67083837, guna.sterinovica@fm.gov.lv